

עת"א 24476/06/14 - עלא מוג'אהד (עציר) נגד שרות בתי הסוהר, בית חולים קפלן

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עת"א 24476-06-14 מוג'אהד (עציר) נ' שרות בתי הסוהר ואח' בפני כב' השופט יואל עדן
העותר: עלא מוג'אהד (עציר)
נגד המשיבים: 1. שרות בתי הסוהר
2. בית חולים קפלן

פסק דין

1. עתירה זו עניינה בקשה של עציר המאושפז בבית החולים קפלן, לאפשר לו:

- א. לגזוז את ציפורניו.
- ב. לגלח את זקנו ולהסתפר.
- ג. לממש את הזכות להליכה יומית באוויר הפתוח, ככל שמצבו הבריאותי מאפשר זאת.
- ד. לקיים קיום מפגש עם עורכי דינו בתנאים שישמרו על סודיות השיחות וכמתחייב על פי דין.
- ה. להשתחרר מהאזיקים המוצמדים לידו ולרגלו, ולחילופין, להשתמש באמצעי ריסון שאינם גורמים כאב וסבל.

במהלך הדיון, התבקש תיקון העתירה להוספת סעד נוסף והוא, לאפשר לעותר שימוש בשירותים במהלך הלילה.

2. נטען בעתירה כי העותר הינו עציר מנהלי השובת רעב, אשר הועבר לבית החולים קפלן לצורך אשפוז ונמצא במחלקה הפנימית של בית החולים.

על פי העתירה, התבקשה התערבות מיידית למתן הוראה למשיבים להעניק לעותר טפול רפואי נאות, תוך שמירה על כבודו וחירותו האישית. נטען כי היחס המשפיל לו זוכה העותר מאז שפתח בשביתת רעב, מהווה הפרה בוטה לחובותיהם של המשיבים כלפיו, בהיותו עציר הזקוק לטיפול רפואי.

עמוד 1

עוד נטען כי הפגיעה בכבודו של העותר, מגיעה כדי התעללות, השפלה, ענישה אכזרית ויחס בלתי אנושי בעליל.

3. המשיב 1 (להלן: "המשיב") הגיש תגובה לעתירה בה התייחס בפירוט לכל טענות העותר.

המשיב מדגיש כי הטיפול בעותר, כמו גם במאושפזים אחרים השובתים רעב, מבוצע על ידי רופאים בכירים בלבד, לרבות מנהלי מחלקות, כי העותר נמצא תחת השגחה רפואית אזרחית, כי רופאי שב"ס אינם מכתיבים לבית החולים את מתווה הטיפול במאושפזים, וככל שיש לעותר טענות כנגד הטיפול אותו הוא מקבל, עליו לפנות למשרד הבריאות.

נטען, כי העותר לא מיצה ההליכים, בכך שפנייתו אל המשיב נעשתה רק ביחס לחלק מהמבוקש בעתירה.

ביחס לגזיזת ציפורניים - המשיב מודיע כי אין כל מניעה ידועה בעניין זה, העותר יכול לבקש את העניין מהצוות הרפואי במקום, ואם לא די בכך, מוסיף הוא, כי ישלח גוזז ציפורניים לצוות המאבטחים, כך שהעותר יוכל להשתמש בו.

ביחס לגילוח הזקן ועריכת התספורת - נטען כי עניין זה הוצג באופן מגמתי ומטעה, וכי ככל שמדובר בשימור חזות, אין כל מניעה ואין כל בעיה לשימור החזות. ככל שהעותר מבקש לשנות חזותו, נאמר כי עליו להגיש בקשה בעניין זה, והוא לא עשה כן.

ביחס למימוש הזכות להליכה יומית - ב"כ המשיב מדגיש, כי חלק זה בעתירה מעלה סימני תהיה בדבר מטרת העתירה. נאמר כי העותר מקבל מספר דקות הליכה בחדר בו הוא מאושפז, ובנוסף מקבל תרגילים לביצוע במיטתו, והכל על פי התוויה רפואית. ביחס לטיול בחצר בעת אשפוז בבית חולים - נאמר כי קיים קושי לאפשר זאת בעת אשפוז, ואולם, ב"כ המשיב תמה, כיצד זה העותר המתלונן על מצב רפואי, יכול כלל להלך ולטייל בכלל, וכי חלק זה בעתירה מראה את המטרות בהגשת העתירה.

ביחס למפגש פרטי עם עורך הדין - המשיב טוען כי היה חייב להיערך לאשפוזם של עצורים מנהליים רבים, והוא עושה כל שניתן כדי לאפשר את זכויותיהם של העצורים במגבלות הביטחון. נאמר כי אין בנמצא חדר למפגש עו"ד - לקוח, והכוונה למקום האשפוז, ועדיין, המשיב עושה כל שניתן על מנת לאפשר את המפגש באופן שלא יפגע בחיסיון.

כבילת העותר - נאמר כי לאור מאפייני העותר והחובה על שב"ס לאבטחו במסגרת האשפוז, חלק זה בעתירה תמוה. המשיב מוסר, כי הכבילה הינה כבילת רגלו של העותר בלבד במהלך שעות היום, וכבילת ידו רק בשעות

הלילה. נאמר כי איזוק למיטה במשך שעות היממה הינו צורך ביטחוני בהתאם לפקודה, וכי המשיב כבר הקל באופן יחסי בהנחיות הביטחון, והוסיף כי יבחן פעם נוספת את האפשרות להקלה באופן הכבילה של העותר.

ב"כ המשיב ביקש להגיש לבית המשפט חומר חסוי בעניין הכבילה, וכן בעניין הגילוח והתספורת. ב"כ העותר טענה בדיון כי בתגובת המשיב נאמר כי החומר הסודי מיועד רק לעניין התספורת והזקן, ואולם בסעיף 39 לתגובה בחלק המתייחס להסרת האיזוק, נאמר דבר קיומו של חומר מודיעיני, ומובן כי הדבר הוא בהקשר זה. מכל מקום, ב"כ העותר סירבה להגשת חומר חסוי לעיון בית המשפט, והוסיפה כי היא מבקשת תחילה פרפרזה. ב"כ המשיב אמר לפרוטוקול מה הפרפרזה שהוא יכול למסור, ולמרות זאת ב"כ העותר התנגדה להגשת חומר חסוי.

לעניין השימוש בשירותים בלילה - ב"כ העותר ביקשה לתקן את העתירה בעניין זה והתקיים דיון לגופו של עניין גם ביחס לכך. המשיב מכחיש את הטענה בדבר מניעת גישה לשירותים במהלך הלילה. נאמר מפורשות, כי לא היו דברים מעולם, ולא נמנעת גישה לשירותים. ייתכן וקיים מצב, בו עצור מסוים מבקש לגשת לשירותים, ואז מבקשים מאחר להתתן עד שמי שניגש לשירותים יסיים, אך לא נמנעת גישה לשירותים.

4. לאחר ששמעתי את הצדדים, באתי למסקנה כי עתירה זו חסרת בסיס, הטענות אשר נטענו במסגרתה מופרכות, והמגמתיות והתיאור הקשה של אופן הטיפול בעותר, לא רק שחסרי בסיס הם, אלא שאני למד כי העותר זוכה לטיפול רפואי ללא דופי.

עולה כי המשיב אינו נוקט בפעולות הנטענות על ידי העותר, אינו פוגע בזכויותיו, וביחס לכבילה, לא נמסר חומר חסוי לאור התנגדות ב"כ העותר, אך מכל מקום, אין כל אינדיקציה לכך, שפעולת המשיב בעניין זה מנוגדת להוראות הפקודה או אינה סבירה.

ההתרשמות הברורה הינה, כי העותר מקבל טיפול רפואי באופן הטוב ביותר, המשיב מקפיד ומדקדק בכך שיינתן לעותר טיפול רפואי, ומקפיד ומדקדק על שמירת זכויותיו של העותר.

לא רק שמועמד לרשות העותר טיפול רפואי באופן המיטבי ביותר, אלא שההתרשמות היא כי ניתנת לעותר האפשרות לקבל טיפול רפואי אולי אף טוב יותר מכל אזרח המקבל טיפול רגיל בבית חולים. העותר זוכה לכך שהטיפול בו נעשה על ידי רופאים בכירים, לרבות מנהלי מחלקות.

ב"כ העותר פירטו עניינים ספציפיים כמפורט לעיל, והוסיפו גם בקשה לטיפול רפואי נאות. קשה למצוא אפשרות לטיפול רפואי נאות יותר מאשר אשפוז בבית חולים, בו רק רופאים בכירים ומנהלי מחלקות מטפלים במאושפז.

לכל אחת מטענות העותר ניתנה תשובה מפורטת המניחה את הדעת.

בפועל, עמדתו של המשיב שוללת את הטענה בדבר האיסורים המוטלים על העותר. משזו העמדה ומשהמשיב מאשר, כי אין לעותר מניעה לבצע את הפעולות כאמור לעיל, הרי שלא ניתן לומר כי אופן הטיפול שלו בעותר אינו סביר.

גם אם בפי העותר טענה כי ענין מסויים אינו מיושם באופן מדוקדק, הרי שעליו למצות תחילה הליך מנהלי, במובן זה שעליו לפנות אל המשיב, והחלטת המשיב היא שתובא לביקורת שיפוטית, כפי שנעשה ברגיל.

5. משזו תמונת המצב וזו ההתרשמות, אין אלה לתמוה על הלשון הקשה בה מנוסחת העתירה בדבר "יחס מחפיר, אכזרי ובלתי אנושי". הלטיפול רפואי בבית חולים אזרחי על ידי רופאים בכירים ומנהלי מחלקות נאמר "יחס מחפיר אכזרי ובלתי אנושי" ?

כפועל יוצא מהניסוח הקשה בעתירה ומהבקשה לקיים בה דיון דחוף, כך אכן נעשה, אולם בסופו של הליך לא רק שאינני מוצא דחיפות, אלא ניתן גם לומר שאין כל ממש בעתירה, ואף לא מוצא כראוי הליך מנהלי עובר להגשתה.

אין כל חוסר סבירות בפעולת המשיב. לא מצאתי כל "יחס מחפיר", לא מצאתי כל "יחס אכזרי", ולא מצאתי כל "יחס בלתי אנושי". כל שאני מוצא הוא כי המשיב מוודא שלעותר יועמד טיפול רפואי, כי העותר בפועל נמצא בבית חולים, תוך אפשרות לקבלת טיפול רפואי הטוב ביותר האפשרי, ולשלל הטענות אשר נטענו, ניתנת תשובה המניחה את הדעת, ומביאה למסקנה כי המשיב מקפיד על שמירת זכויות העותר.

אין לעותר מניעה לגזור את ציפורניו, לגלח את זקנו או להסתפר, לעותר ניתנת האפשרות להלך, ניתנת לו האפשרות לקיים מפגש עם עורכי דינו, ובמסגרת הנסיבות גם נעשה מאמץ לאפשר שמירה על הסודיות, והכבילה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת, ובמסגרת הוראות פקודת הנציבות בענין זה, והמשיב אף מודיע כי יבחן שוב את הכבילה. כמו כן, אין לעותר כל מניעה לגשת לשירותים.

משזו תמונת המצב, ומשהמשיב בתשובתו המפורטת, הן בכתב והן בדיון, אינו חולק על זכויותיו של העותר למפורט לעיל, הרי שאין כל מקום למתן סעד כלשהו בעתירה זו. ככל שהעותר טוען כי זכות מסוימת מופרת, יתכבד ויפעל כדין, ימצא הליך מינהלי, ובעקבותיו יוכל להגיש עתירה.

6. ב"כ המשיב טוען, כי לעתירה מניע נסתר. לאור ניסוח העתירה והטענות המועלות במסגרתה אל מול הטיפול הרפואי הטוב, ואף הטוב ביותר, שניתן לעותר, המסקנה היא כי יש ממש בטענות ב"כ המשיב. לא ארחיב בענין זה, אך אציין כי בניסוחים ובהפניות לדינים שונים בעתירה, יש כדי להצביע על מגמתיותה, שכן הטענות אשר נטענו חסרות בסיס. בעתירה צויינה, שוב ושוב, עובדת היות העותר שובת רעב. אין קשר בין שביתת הרעב לבין הטענות לגופו של עניין. שאלות בדבר גזירת ציפורניים, גילוח,

תספורת, הליכה, מפגש עם עורכי דין, איזוק וקיום צרכים, אינן קשורות לשביתת רעב.

7. ב"כ העותר ביקשה כי הסעדים שנתבקשו ינתנו ביחס לעותר וביחס לכל עציר מנהלי אחר שובת רעב המאושפז בבית החולים קפלן, ואולם לא רק שאין כל בסיס לעתירה ולמתן סעד כלשהו בקשר לעותר זה, אלא שאין כל תשתית למתן סעד כלשהו הקשור לעציר/אסיר אחר.

כמו כן, העותר בחר לצרף את בית החולים קפלן כמשיב נוסף ומעבר להעדר בסיס לעתירה, גם אינני מוצא כי היה מקום לצרף את בית החולים.

8. ביחס לכבילה - למשיב אחריות לשמירה על העותר, והכבילה היא בסמכותו בהתאם להוראות פקנ"צ מס' 04.15.01 כבילת אסיר במקום ציבורי. יש לעשות כל מאמץ כי הכבילה לא תגרום אי נוחות מעבר להכרח וכי תיעשה באופן שלא יגרום לסבל או לנזק, וישמרו ככל האפשר כבודו ופרטיותו של העותר, ככל עציר/אסיר.

המשיב אינו חולק על כך, ואף מוסיף כי ישוב ויבחן אפשרות להקל באופן הכבילה. אין בפני ראיה לכך שהמשיב פועל בניגוד להוראות הפקודה.

למעלה מן הצורך אוסיף כי ביחס לכבילה ביקש המשיב להגיש חומר חסוי, אך ב"כ העותר התנגדה. עותר רשאי להתנגד לכך שבית משפט יעיין בחומר חסוי, אך כאמור ברע"ב 798/07 **אזולאי נ' מדינת ישראל** (27/07/2008) - **"אם העותר אינו מסכים שבית המשפט יעיין, שלא בנוכחותו, במידע החסוי, תחול על החלטת הרשות המנהלית חזקת החוקיות. חזקה היא שהרשות המנהלית קיבלה את החלטתה כדין, ומי שמבקש להפריך חזקה זו, עליו הראיה"**.

גם ללא היזקקות לחזקה זו, אינני מוצא מקום להתערבות בהחלטות המשיב, ומובן, כי החזקה האמורה אך מחזקת את המסקנה.

9. אין בפני כל החלטה של המשיב אשר מחייבת התערבות בה. עמדת המשיב כפי שפורטה לעיל שקולה וסבירה, ואני למד כי בוחן הוא את צרכיו של העותר, לרבות צרכיו הרפואיים.

המשיב מאשר כי אין הוא אוסר את הפעולות אשר פורטו בעתירה כגון גזיזת ציפורניים, תספורת וגילוח זקן (לשימור חזות), ניתנת אפשרות הליכה, ניתנת אפשרות לגשת לשירותים, ועוד כמפורט לעיל.

מובן כי ככל שהעותר סבור כי טיפול בו על ידי המשיב בענין מסויים אינו כדין, רשאי הוא לפנות למשיב בבקשה

מתאימה, ועם מיצוי ההליך רשאי הוא להגיש עתירה.

10. לאור כל האמור, העתירה נדחית.

ניתנה היום, כ"א סיוון תשע"ד, 19 יוני 2014, בהעדר הצדדים.